POLICY

Finanspolicy Region Gotland

Fastställd av regionfullmäktige
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2026-12-09
Gäller 2027-01-01--
Ärendenr RS 2026/1841
Version 3.0

FÖRSLAG

Region Gotland
Besöksadress Visborgsallén 19
Postadress SE-621 81 Visby
Telefon +46 (0)498 26 90 00
E-post regiongotland@gotland.se
Org nr 212000-0803
Webbplats www.gotland.se

Innehåll

1. Inledning 3
1.1 Syfte 3
1.2 Mål för finansverksamheten 3
1.3 Omfattning 3
1.4 Revidering av finanspolicy 3
2. Organisation och ansvarsfördelning 4
2.1 Regionfullmäktiges ansvar 4
2.2 Regionstyrelsens ansvar 4
2.3 Ekonomiavdelningens ansvar 4
3. Skuldförvaltning 5
3.1 Mål och strategi 5
3.2 Riskdefinitioner skuldförvaltning 5
3.3 Riktlinjer 5
3.3.1 Tillåtna finansieringsalternativ 5
3.3.2 Ränterisk 5
3.3.3 Refinansieringsrisk 6
3.3.4 Leasing 6
4. Finansiella derivat i skuldförvaltningen 6
4.1 Tillåtna finansiella derivat 6
4.2 Säkringsredovisning 7
4.3 Tillåtna finansiella motparter 7
5. Likviditetsförvaltning 7
5.1 Målsättning 7
5.2 Riskdefinitioner likviditetsförvaltning 7
5.3 Riktlinjer 7
5.3.1 Likviditetsreserv 7
5.3.2 Likvida medel – tillåtna instrument 8
5.3.3 Likviditetsplanering 8
6. BORGEN 8
7. OPERATIVA RISKER 9
7.1 Definition av operativ risk 9
7.2 Hantering av operativa risker 9
7.3 Intern kontroll 9
8. RAPPORTERING 9
8.1 Syftet med rapportering 9
8.2 Rapporteringsstruktur Region Gotland 9

FÖRSLAG

1. Inledning

Finanspolicyn anger mål och riktlinjer för hur finansverksamheten i Region Gotland ska bedrivas. Med finansverksamhet avses upplåning, utlåning, kommunal borgen, likviditetshantering, medelsplaceringar och finansiell riskhantering. Finanspolicyn fastställs av regionfullmäktige.

De kommunala bolagen inom regionkoncernen ska anta egna finanspolicys. Bolagen ska i tillämpliga delar beakta Region Gotlands finanspolicy och får inte ta större finansiella risker än vad som anges i denna policy.

1.1 Syfte

- Fastställa finansverksamhetens mål
- Fastställa ramar och riktlinjer för hur finansverksamhetens ska organiseras
- Fastställa ramar och riktlinjer för begränsning av de finansiella risker som förekommer i finansverksamheten
- Fastställa ramar och riktlinjer för rapportering och uppföljning av finansverksamheten

1.2 Mål för finansverksamheten

- Den övergripande målsättningen för finansverksamheten är att vid varje tillfälle säkerställa att regionen har likvida medel för att bedriva den löpande verksamheten
- Verksamheten ska sträva efter att kapitalanskaffning och kapitalanvändning blir effektiv
- Inom ramen för denna uppgift ska, inom fastställda riskbegränsningar, en så god avkastning och en så låg upplåningskostnad som möjligt eftersträvas
- Koncernen ska därutöver sträva efter att uppnå bästa möjliga villkor för betalningsrutiner och övriga finansiella tjänster
- Finansverksamheten ska genomföras på ett säkert och effektivt sätt utan spekulativa inslag så att en betryggande säkerhet alltid upprätthålls

1.3 Omfattning

Finanspolicyn omfattar finansiering och likviditetsförvaltning. För förvaltning av stiftelsemedel och pensionskapital finns separata policys som fastställer ramar och riktlinjer för denna hantering.

1.4 Revidering av finanspolicy

Finanspolicyn ska hållas uppdaterad med hänsyn till aktuella förhållanden inom Region Gotland och på de finansiella marknaderna. Finanspolicyn ska revideras minst en gång per mandatperiod eller vid behov.

FÖRSLAG

2. Organisation och ansvarsfördelning

Ansvaret för finansverksamheten inom regionen fördelas mellan regionfullmäktige, regionstyrelsen och ekonomiavdelningen.

Delegation av beslutsrätt från regionfullmäktige till regionstyrelsen framgår av regionstyrelsens reglemente. Delegation av beslutsrätt från regionstyrelsen till delegat framgår av regionstyrelsens delegationsordning.

Ansvarsfördelningen ska följa regionstyrelsens delegationsordning med nedanstående förtydliganden.

2.1 Regionfullmäktiges ansvar

- Fastställa finanspolicyn efter förslag från regionstyrelsen
- Fastställa en årlig ram för regionens upplåning under kommande budgetår
- Besluta om borgensåtaganden

2.2 Regionstyrelsens ansvar

- Ansvar för regionens finans- och medelförvaltning
- Ansvar för att finanspolicyn efterlevs och vid behov lämna förslag till regionfullmäktige om revidering av finanspolicyn.
- Löpande följa regionens finansiella situation genom rapportering från ekonomidirektören
- Årligen fatta beslut om storleken på borgensavgifter
- Besluta om eventuella publika låneprogram och andra nya upplåningsformer

Regionstyrelsen delegerar det löpande ansvaret för finansverksamheten till ekonomidirektören. Av regionstyrelsens delegationsordning framgår beslutanderätt för upplåning och medelsförvaltning.

2.3 Ekonomiavdelningens ansvar

- Ansvar för att sköta den löpande finansverksamheten inom de ramar och riktlinjer som anges i denna policy
- Ansvar för att vid behov lämna förslag till uppdateringar av finanspolicyn till regionstyrelsen.
- Samordna regionens kontakter med de finansiella marknaderna samt företräda regionen gentemot externa motparter
- Fortlöpande arbeta för att effektivisera den löpande finansiella verksamheten
- Säkerställa att alla finansiella aktiviteter bedrivs med beaktande av en god intern kontroll och att redovisningen av finansiella transaktioner är korrekt
- Rapportera till regionstyrelsen om regionens finansiella situation minst två gånger om året; delårsrapport och årsredovisning

FÖRSLAG

3. Skuldförvaltning

3.1 Mål och strategi

Den övergripande målsättningen för skuldförvaltningen är att minimera de finansiella riskerna och upplåningskostnaderna samt att trygga finansieringen för verksamheten på såväl lång som kort sikt. Kapitalbehovet ska säkerställas genom ett aktivt och professionellt upplåningsförfarande. För att begränsa riskerna i skuldportföljen ska ränteexponeringen ske inom fastställda ramar i enlighet med riktlinjerna nedan. Målsättningen är att på ett kostnadseffektivt sätt långsiktigt begränsa resultateffekterna av stigande räntor.

Regionfullmäktige beslutar årligen i samband med årsbudget om regionens upplåningsutrymme kommande år. Regionfullmäktiges beslut om regionens drift- och investeringsbudget kommande år utgör grunden för regionens kommande lånebehov. Upplåningen ska ske med beaktande av likviditetsplaneringen, ränteläget (räntenivå samt räntesatsens bindningstid) och investeringstakten.

3.2 Riskdefinitioner skuldförvaltning

- Med ränterisk avses risken att låsa fast alltför stor del av upplåningen till hög fast ränta vid ett sjunkande ränteläge, risken att finansieringskostnaden ökar vid rörlig ränta samt att en stor del av ränteförfallen sker vid ett eller några enstaka tillfällen vilket kan påverka regionens finansnetto negativt genom ökade upplåningskostnader
- Refinansieringsrisken är risken för att regionen vid varje tillfälle inte har tillgång till erforderlig finansiering eller att refinansiering endast kan ske till ofördelaktiga villkor. Refinansieringsrisken ökar om hela eller en stor del av skuldportföljen förfaller vid ett eller några enstaka tillfällen

3.3 Riktlinjer

3.3.1 Tillåtna finansieringsalternativ

Följande lånealternativ är tillåtna:

- Reverslån
- Utgivande av kortfristiga skuldebrev på penning- och kapitalmarknaden (certifikatprogram).
- Eventuellt övriga nya/kompletterande upplåningsformer (efter beslut i regionstyrelsen)

All upplåning ska ske på affärsmässiga grunder genom anbudsförfarande från minst två (2) långivare. Region Gotland är medlem i Kommuninvest ekonomisk förening. Det möjliggör att Kommuninvest kan accepteras som enda långivare då motpartsrisken är begränsad.

3.3.2 Ränterisk

Ränterisken ska begränsas genom fastställda restriktioner för räntebindning. Därigenom begränsas genomslagshastigheten på den negativa resultateffekt som en uppgång i marknadsräntan får.

För lån som vidareutlånas till helägda dotterbolag är det bolagen som ansvarar för ränteriskhanteringen av dessa lån. Restriktionerna för ränteriskhanteringen nedan omfattar regionens lån för den egna verksamheten och inte lån som vidareutlånas till dotterbolag.

Restriktioner räntebindning

- Skuldportföljens genomsnittliga räntebindningstid ska vara mellan 2 och 6 år.

FÖRSLAG

- Maximalt 40 % av ränteförfall får ske inom en enskild 12-månadersperiod

Ränterisken ska regelbundet följas upp för att säkerställa att ränterisken hålls inom föreskrivna ramar.

3.3.3 Refinansieringsrisk

Refinansieringsrisken ska begränsas genom att förfallostrukturen i låneportföljen sprids jämnt över tiden samt att regionen långsiktigt strävar mot att finansieringen sprids på flera motparter, om detta kan motiveras kostnadsmässigt.

Restriktioner kapitalbindning

- Skuldportföljens genomsnittliga kapitalbindningstid ska vara mellan 1-4 år
- För att begränsa refinansieringsrisken får inte mer än 50 % av lånestocken förfalla inom en enskild 12-månadersperiod

3.3.4 Leasing

Leasing jämställs med upplåning. Inom Region Gotland är huvudprincipen att leasing inte är tillåtet då räntevillkor ofta är ofördelaktiga och ränterisken för regionen är större än vid egen upplåning. Leasing av fordon är tillåtet när det är ekonomiskt fördelaktigt på grund av skatteregler. Beslutanderätt för avtal om leasing regleras i regionstyrelsens delegationsordning. Hyresavtal för externa lokaler ska under vissa förutsättningar redovisas som finansiell eller operationell leasing. Beslut om hyresavtal för externa lokaler regleras i tekniska nämndens reglemente och delegationsordning.

Leasing i de kommunala bolagen beslutas av respektive bolag.

4. Finansiella derivat i skuldförvaltningen

4.1 Tillåtna finansiella derivat

I skuldförvaltningen får räntesäkringsinstrument (ränteswap) användas för att hantera ränterisk med syfte att åstadkomma en jämn och stabil räntekostnad över tid. Användningen av ränteswappar ger även en ökad flexibilitet i den löpande skuldförvaltningen. Utgångspunkten vid användning av finansiella derivat är att finansförvaltningen förstår instrumentets karakteristika och hur det ska hanteras i redovisningen. Räntederivat får endast användas för att hantera underliggande låneportfölj med syfte att förändra räntebindningen.

Följande derivat, och kombinationer av desamma, är godkända som instrument i skuldförvaltningen:

- Ränteswap
- Ränteswap med golv (Floor)
- Ränteswap med tak (CAP)
- Förtidsstartad ränteswap (Forward Rate Agreement - FRA)

Restriktioner löptid

- Maximalt tillåten löptid i enskilda derivat är 10 år

FÖRSLAG

4.2 Säkringsredovisning
Grundregeln är att alla derivat ska gå att säkringsredovisa enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation. Undantag ska särskilt motiveras i beslutsunderlaget.

4.3 Tillåtna finansiella motparter
Tillåtna motparter för Region Gotland, att ingå finansiella derivat i skuldhanteringen med, är de motparter som uppfyller följande kriterie:

- Svensk eller utländsk bank som agerar på den svenska marknaden utifrån svensk lagstiftning och med en officiell kreditrating på lägst A- enligt kreditratinginstituten Standard & Poors, Moody´s eller Fitch.

5. Likviditetsförvaltning
5.1 Målsättning
Placering av likvida medel innebär att tillfälliga överskott av likvida medel placeras med så god avkastning som möjligt. Placeringarnas löptid bestäms utifrån regionens likviditetsprognos samt likviditetsrisken. Tillfälliga likviditetsöverskott ska placeras på det för regionen/koncernen mest fördelaktiga sättet med beaktande av regionens likviditetsplanering.

Regionens och de kommunala bolagens likviditet ska samordnas. Likviditetssamordningen sker via upphandlad koncernkontotjänst hos bank. Regionen, genom ekonomidirektören, och bolagen kan sluta avtal om villkor för interna kreditlimiter och ränta inom koncernkontosystemet.

5.2 Riskdefinitioner likviditetsförvaltning
- Ränterisk på tillgångssidan definieras som risken att en ränteuppgång minskar marknadsvärdet i utestående fasta räntebärande tillgångar
- Likviditetsrisk på tillgångssidan definieras som risken att en placering inte omedelbart kan omsättas på marknaden utan att stora förluster i marknadsvärde uppstår. Alternativt risken att regionen inte kan möta sina kortsiktiga betalningsåtaganden i den löpande verksamheten
- Kreditrisk definieras som risken att en placerare inte får tillbaka sin placering inklusive upplupen ränta på grund av att motparten får betalningssvårigheter eller går i konkurs

5.3 Riktlinjer
5.3.1 Likviditetsreserv
Regionen ska kontinuerligt upprätthålla en likviditetsreserv för att vid varje tillfälle kunna sköta sina betalningsförpliktelser. Behovet av reserver upprätthålls enligt nedanstående alternativ.

Definition av likviditetsreserv:

- Ej bundna medel på bankkonton, plusgiro m.m.
- Placerade medel som kan frigöras med likvid inom fem bankdagar.
- Kontokredit

FÖRSLAG

5.3.2 Likvida medel – tillåtna instrument

Tillfälliga likviditetsöverskott får placeras i enlighet med nedanstående riktlinjer:

- Räntebärande konto med rätt till omedelbart uttag med kreditrating på lägst A eller motsvarande från kreditratinginstituten Standard & Poors, Moody´s eller Fitch
- Fastränteplacering i svenska banker med lägst rating A
- Värdepappersfonder registrerade hos Finansinspektionen eller motsvarande organ inom EU bestående av räntebärande papper med god kreditvärdighet och riskspridning. Fondens genomsnittliga kreditvärdighet ska vara inom investment grade (lägst kreditrating på BBB-).

Restriktioner räntebindningstid

- Genomsnittlig räntebindningstid (duration) för likvida medel placerade i räntefonder får maximalt vara 1 år.

5.3.3 Likviditetsplanering

Region Gotlands in- och utbetalningar ska hanteras så effektivt som möjligt i syfte att frigöra kapital och därigenom minska antalet icke räntebärande dagar. Medel på koncernkonto, som inte genast används för utbetalning, ska om möjligt placeras om för att erhålla en bättre avkastning.

Genom likviditetsplanering ska regionen försöka åstadkomma en balans mellan tillgångar och skulder samt mellan in- och utbetalningar så att regionen alltid kan fullgöra sina betalningsförpliktelser på kort och lång sikt. En likviditetsplan bör visa effekten på likviditeten vid olika åtgärder, visa betalningsberedskapen på kort och lång sikt, utgöra underlag för likviditetsstyrande åtgärder samt utgöra underlag för placering av likvida medel.

De kommunala bolagen ansvarar var för sig för sin likviditetsplanering.

6. BORGEN

Huvudprincipen är att Region Gotland endast tecknar borgen för helägda dotterbolag. Beslut om borgen ska i varje enskilt fall fattas av regionfullmäktige.

När regionen tecknar borgen för lån som ett helägt dotterbolag tar upp krävs det enligt EU:s statsstödsregler att regionen ersätts i form av en borgensavgift. Bolagens villkor för finansiering ska vara marknadsmässig och spegla vad ett motsvarande privat bolag utan kommunalt/regionalt ägande skulle erhålla. Regionen ska tillämpa en metod för beräkning av borgensavgifter som tar sin utgångspunkt i marknadsmässiga räntor samt hänsyn tagen till det individuella bolagets finansiella status. För att säkerställa en följsamhet mot marknadsmässiga villkor ska borgensavgifterna uppdateras kontinuerligt, dock minst en gång per år. Borgensavgift ska tas ut för alla borgensavtal.

FÖRSLAG

7. OPERATIVA RISKER

7.1 Definition av operativ risk

Operativ risk kan definieras som risken för förluster till följd av bristfälliga interna processer, mänskliga fel och felaktiga system.

7.2 Hantering av operativa risker

De operativa riskerna inom regionen ska begränsas genom att:

- Tillse att rutiner och processer är dokumenterade
- Säkerställa personoberoende och funktionsåtskillnad så långt det är möjligt
- Säkerställa att finanshanteringen sker i linje med denna policy avseende ansvar, rapportering och hantering av finansiella risker
- Att back-up rutiner finns på plats
- Löpande utbilda personalen i finansiella frågor

Vid alla finansiella transaktioner såsom lån, placeringar och räntederivat, ska regionen företrädas av namngivna behöriga personer.

7.3 Intern kontroll

För att öka säkerheten i affärstransaktionerna ska det finnas en uppdelning mellan den som utför affären och den som kontrollerar och bokför transaktionen/affären. Det innebär bland annat att avräkningsnotor och dylikt, den skriftliga bekräftelsen på att affären genomförts, ska gå från motpart till funktion för kontroll och bokföring. De personer som är behöriga att utföra transaktioner och affärer i regionens namn ska verifiera detta med dokument som anger behörighet och befogenheter.

8. RAPPORTERING

8.1 Syftet med rapportering

Rapportering till regionstyrelsen sker vid behandling av budget, delårsrapporter och årsredovisning. I rapporteringen belyses bland annat faktorer som likviditetsutveckling, ränteutveckling och låneskuld liksom genomsnittlig räntebindnings- respektive kapitalbindningstid.

Syftet med rapporteringen är att:

- Säkerställa att finanspolicyn efterlevs
- Sammanställa och kontrollera finansiella risker inom regionen
- Följa upp utfall mot fastställda limiter
- Informera regionfullmäktige och regionstyrelsen om regionens finansiella situation

8.2 Rapporteringsstruktur Region Gotland

Rapport	Mottagare	Frekvens	Ansvarig
Rapport innehållande: • Nyckeltal såsom skuldportföljens snittränta, ränte- och kapitalbindning samt ränte och kapitalförfall • Känslighetsanalyser • Nyckeltal för likviditetsförvaltningen såsom värde, räntebindning, avkastning och rating	Regionstyrelsen	Delårsrapport och årsbokslut	Ekonomi-direktör

FÖRSLAG

FÖRSLAG